

Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини

ОЛЕКСАНДР КОБЕРНИК

**УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ВИХОВАННЯ В ЗАКЛАДІ
ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ**

УДК 373.5.017.(02)
К55

Коберник О.М. Управління якістю виховання в закладі загальної середньої освіти: монографія. Умань «ВІЗАВІ», 2021. –234 с.

Рекомендовано до друку Вченою радою Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (протокол №6 від 23.11.21 р.).

Рецензенти:

Акімова О.В. – доктор педагогічних наук, професор (Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського);

Бялик О.В. – доктор педагогічних наук, доцент (Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини);

Цина В.І. – доктор педагогічних наук, професор (Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г.Короленка).

У монографії на основі теоретичного аналізу досліджуваної проблеми розкривається сутність управління якістю виховання, роль керівників закладу загальної середньої освіти в управлінні якістю виховання, чинники, що впливають на ефективність даного процесу. Представлені результати дослідно-експериментальної роботи щодо визначення рівня фізичного, психічного, соціального і духовного розвитку вихованців закладів загальної середньої освіти як складників всебічного їх зростання та управління якістю вихованої роботи.

Для педагогічних та науково-педагогічних працівників, керівників закладів загальної середньої освіти, здобувачів вищої освіти.

ПЕРЕДМОВА

Загальна соціокультурна ситуація, виклики щодо збереження цілісності й державності України, військова загроза, завдання консолідації суспільства, реформування системи освіти визначають нагальність підвищення уваги до виховного потенціалу освітнього середовища та допомоги школі в організації виховного процесу на основі інтеграції виховних зусиль суспільства, зокрема громади та батьків, а також до виховання базових соціальних цінностей суспільства і малих груп, соціально-значущих якостей особистості, її компетентності і готовності до вияву відповідальної громадянської позиції і патріотизму.

Сучасні діти знаходяться в ситуації численних ризиків, спокус, негативних впливів (у тому числі і через маніпулятивні технології деструктивного змісту ЗМІ, інтернет-мережі, різних видів рекламної продукції), дезорієнтації у вимогах і моделях поведінки, безцільового проведення позаурочного часу. Посилення тенденцій щодо зміцнення культури сили, грошей, маргіналізації підлітків за місцем проживання, ствердження асоціальних субкультур сприяє набуттю і накопиченню асоціального і протиправного досвіду у дітей, формування у них викривленого образу світу та актуалізує потребу формування у підростаючих поколінь гуманістичної та устійливої до маніпуляцій свідомості, моральних принципів, духовності.

Концепція Нової української школи пропонує виховний компонент змісту компетентностей, визначених у Законі України «Про освіту». Закладені основні орієнтири компетентнісного виховання особистості учня можуть творчо наповнюватись конкретним змістом, з урахуванням особливостей функціонування закладу освіти, вікових та індивідуальних можливостей учнів, інших актуальних соціальних викликів.

В сучасних умовах стратегія якості є основою освітньої політики багатьох країн світу. Цей процес, започаткований наприкінці ХХ століття не став винятком і для України у цьому контексті. У Національній доктрині розвитку освіти зазначено, що освіта є стратегічним ресурсом поліпшення добробуту людей, забезпечення національних інтересів, зміцнення авторитету й конкурентоспроможності країни на міжнародній арені, а якість освіти визначена національним пріоритетом і передумовою національної безпеки держави.

Отже, забезпечення високоякісної освіти та виховання на всіх їх етапах і рівнях, оцінювання результативності й управління якістю – одне з основних завдань сьогодення, яке має не лише педагогічний чи суто науковий, але й соціальний, політичний та управлінський аспекти.

У вітчизняній педагогіці накопичено значний досвід дослідження проблематики сучасного виховання, його управління та якості. Цьому сприяли праці таких учених, як: О. Безкоровайна, І. Бех, Б. Бітінас, М. Боритко, О. Бялик, Т. Дем'янюк, Л. Канішевська, О. Киричук, Л. Кондрашова, Л. Новикова, С. Поляков, М. Рожков, В. Селіванов, О. Сухомлинська, Л. Хоружа, Н. Щуркова, В. Ягупов та ін.

Організація особистісно-орієнтованого виховання в сучасному життєвому контексті, модернізація всіх його складників – мети, принципів, завдань, змісту, форм, методів виховання – перетворюється на першочергову потребу. Задовольнити сучасні запити може лише якісне виховання, що стає визначальним принципом інноваційних процесів. Основою зрушень є створення потреб і моделей розвитку особистості. Якісне виховання визначається фахівцями як процес і результат цілісного й всебічного розвитку зростаючої особистості, створення сприятливих умов для досягнення нею фізичної, психічної та соціальної зрілості, одержання можливості для індивідуального зростання, вияву творчих здібностей, актуалізації свого природного потенціалу.

Проте, проблема якості виховання все ж не отримала належного висвітлення. На сьогодні термінологічне визначення якості виховання є теж дискусійним: немає чітких параметрів, критеріїв і показників за якими можна було б визначити якість виховання та її результати. І тому сьогодні на всіх освітніх рівнях необхідно: максимально об'єктивно спрогнозувати як можливості, так і процес розвитку освітньої системи; підвищувати якість виховання, орієнтуючись на потреби суспільства та особистості; своєчасно виявляти і оцінювати реальний якісний стан виховної роботи, її відповідність державним вимогам.

У монографії науково обґрунтовується сутність управління якістю виховання, розкривається методика діагностування всебічного розвитку вихованців, запропоновано моделі планування та організації життєдіяльності здобувачів закладу загальної середньої освіти.